

FILOSOFIA DURANT L'ADOLESCÈNCIA: UNA NECESSITAT

A partir de la recent celebració de la Jornada Mundial de la Filosofia, l'articulista reivindica la importància de l'ensenyament de la filosofia dintre del currículum educatiu a secundària, tant a ESO com a batxillerat

Xavier Serra i Besalú

PROFESSOR DE FILOSOFIA
A L'IES ILLA DE RODES DE ROSES
► fserra@catalonia.net

Ho sabien? El 19 de novembre de cada any se celebra la Jornada Mundial de la Filosofia (JMF). A la realitat, existeixen algunes coses «opcionals» i d'altres... «necessàries». Les rodes, en un cotxe, són imprescindibles però el GPS només és «interessant». Per a la vida humana, la reflexió és com les rodes. Algú dirà que preguntar-se «per què» és «inútil» però, certament, no és gens humà vo-

ler viure sense pensar. La Unesco ho sap bé. A unesco.org/shs/philosophy/ tracten de l'ensenyament de la filosofia: hi trobem un estudi de més de 300 pàgines sobre el seu ensenyament («*Philosophy. A school of freedom*») i s'hi anuncia la JMF 2009. No sé si a Educació ho han llegit, això.

Som ben conscients que aquests dies celebrem a Catalunya la Setmana de la Ciència. Té un ampli ressò acadèmic i mediàtic. Enguany gira al voltant dels conceptes d'evolució, creativitat i innovació. La web de referència (www.setamanciencia.cat) és, senzillament, extraordinària. Totes les universitats i institucions rellevants li donen suport. Ens n'alegem. Ens n'adonem, que els conceptes de més amunt i l'excel·lent esllògan («Viu la ciència!») tenen arrels clarament filosòfiques? Se sap que la

ciència, des del principi, arrela en els filòsofs.

Formar la gent jove és donar-los les eines per entendre el nostre món i manegar-s'hi: cal estar atents a com ho fem. Gestionar l'energia nuclear o els processos biològics són coneixements importants. Si es pot, cal adquirir-los a l'escola. Ara bé, com cal dur a la pràctica aquestes tècniques ho és molt més, d'important. Equivocar-se en això pot esdevenir mortífer i perillós: hem de fer tot allò que podem fer? D'això, hi entén la filosofia, que inclou des de l'ètica o la filosofia política fins a la lògica, la metodologia o la història del pensament.

Correm el perill que algunes modificacions del currículum LOE ofeguïn la formació humanística i filosòfica dels adolescents. Per correcció política i coherència europea, s'hi ha afegit la «ciutadania». M'hi està bé.

Però ho deu haver fet algú que no dóna classe. Calen hores de treball. Cal dedicació per desenvolupar un programa: entendre des de Demòcrit i Sòcrates fins a Nietzsche o Wittgenstein és una feina. Tots ho necessitem. Donar ètica a 4t d'ESO amb una ridícula hora setmanal no és seriós. Ofegar el currículum de la filosofia de batxillerat és indigne. La Plataforma «Salvem la Filosofia» (blocs.xtec.cat/sphn) i milers de persones insistim que cal blindar la formació filosòfica als nostres IES: el pensament crític, la integració dels coneixements, l'anàlisi dels conceptes, la prioritat de l'ètica sobre la tècnica. Les conviccions i la capacitat de raonar s'aprenen també estudiant.

Educació ens diu que és Madrid qui ha fixat el currículum. És cert, però aquí –del que es podia– apliquem a l'àrea de filosofia els mínims. Què fem malament els professors de filosofia? No mereixem confiança? Els professionals que conec són excel·lents: una prova externa n'és el nivell a les PAU. Alguna cosa

grinyola al Departament si –per la dotació horària i el tracte als seus docents– se'n fa una «maria». Hem proposat solucions: arreu de l'Estat li estan demanant també al ministre Gabilondo, filòsof. Aquí hem anat al Palau de la Generalitat. Els degans de tot Catalunya es van adreçar al nostre conseller. Què més podem fer? Sens dubte, seguirem treballant, el dia de la JMF i cada dia.

Un dels encapçalaments del document de la Unesco diu: «*Philosophy during adolescence: A force for creative change*». Seria una llàstima que una política educativa de poca volada matés la reflexió sobre el nostre món i la nostra ciència. Pretenem educar consumidors o ciutadans? Volem esclaus o generacions lliures? Que no es repeteixi en aquests temps allò de l'Alexandria de l'Amenàbar: que no ens cremin els llibres del pensament racional. Som-hi, ara: mirem de «salvar la filosofia», que l'educació que ens cal ha de ser integral de debò.